

Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön Big Data -strategiaan

Lausunnon antaja:

Open Knowledge Finland ry. (OKFFI) <http://okf.fi> / My Data -työryhmä
<http://fi.okfn.org/wg/my-data>

OKFFI pyrkii edistämään tiedon avoimuutta eri käyttötarkoituksiin. My Data -työryhmässä joukko yritysten ja julkishallinnon edustajia, tutkijoita sekä muita aiheesta kiinnostuneita kasvattaa ymmärrystä ihmiskeskisemmän henkilötiedon käsittelyn mahdollisuuksista. Aiheita on kartoitettu niin teknisesti, liiketoimintanäkökulmasta kuin ihmisten oikeuksienkin kannalta.

Lyhyt URL lausunnon verkkoversioon: http://bit.ly/okffi_big_data_lausunto_01

Yhteyshenkilö: Antti Poikola, 044 337 5439, antti.poikola@gmail.com

OPEN KNOWLEDGE
FINLAND

Nykyisessä strategialuonnoksessa painotetaan My Datan suhteen neljää asiaa: 1) yritykset kehittämään kokeiluja missä he avaavat henkilötietorajapintoja, 2) kehitystä uusien henkilötietomallien yleistämiseen, 3) pitkällä aikavälillä luodaan alustaa My Datalle ja 4) yhteistyötä Midata:n kanssa. Nämä ovat hyvin huomioitu kehityskohteita, mutta haluaisimme hieman tarkentaa näitä, ja tuoda rinnalle muutaman täydentävän kehityssuunnan.

Ehdotamme, että My Datan edistäminen strategialuonnoksessa jaetaan kuuteen osa-alueeseen, jotka on kuvattu alla. Lausunnon käsittelyn helpottamiseksi kustakin osa-alueesta on viitteellisesti mainittu muutosehdotuksia nykyiseen strategialuonnokseen, mutta luonnollisesti osa-alueet ovat kattavampia ja liittyvät strategiassa useisiin kohtiin. Liitteessä 1 on laajempia taustatietoja näkemyksemme EU:n tietosuoja-asetuksesta liittyen.

1) My Data periaatteet

Lähtökohtaisesti kaikki henkilötiedon kerääminen ja hyödyntäminen saattavat väärin tehtynä heikentää yksityisyydensuojaa. Toisaalta datan keräämisellä ja käytöllä voidaan kuitenkin myös parantaa yksilöiden elämänlaatua ja jopa pelastaa ihmishenkiä.

My Data on ihmiskeskeinen malli henkilöihin liittyvän tiedon organisointiin ja läpinäkyvään käyttöön. Siinä organisaatio tarjoaa keräämänsä yksilöä koskevan tiedon takaisin ihmiselle itselleen, joka voi hyödyntää sitä suoraan tai jakaa edelleen muille organisaatioille tai muihin palveluihin. Tavoitteena on mahdollistaa henkilötiedon kerääminen ja käyttö niin, että hyödyt yksilöille maksimoidaan ja yksityisyydensuojan heikkeneminen minimoidaan antamalla kontrolli ihmisille itselleen.

Avoimen datan debatissa erityisesti korostetaan, että ihmisten henkilökohtaista yksityisyydensuojan alaista dataa ei missään tapauksessa pidä avata. Avoimella datalla ja My Datalla on kuitenkin ilmeisiä liittymäkohtia. Molemmissa tarvitaan yhteisistä periaatteista sopimista, viisasta sääntelyä sekä koneluettavia rajapintoja, standardeja ja palveluita tiedon hallittuun siirtämiseen, varastointiin, käsittelyyn ja analysointiin.

My Data periaatteista, kuten henkilötiedon läpinäkyvyys ja saatavuus olisi käytävä kansallista ja kansainvälistä keskustelua eri foorumeilla, ja tunnistettava konkreettisesti minkälainen mahdollisuus My Datalla voi olla sekä sosiaalisen, inhimillisen että taloudellisen kehityksen edistäjänä. Yleisesti olisi

syitä kehittää selkeämpi Big Data visio ja erityisesti jäsenneittävä minkälaiseen tiedon avoimuuteen tässä visiossa pyritään, ja mikä on henkilötiedon rooli big datassa yleisesti.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 15 2.7 Datan käytettävyys ja avoimuus

s. 17. Datan käytettävyyteen vaikuttavat myös sen hallintamenetelmät. Eri luonteisen tiedon hallinta on tarvitsee erilaisia käytäntöjä. Tämä on äärimmäisen tärkeää yksilöiden kohdalla. Henkilötietojen ja tiedon keräämisen ja käytön periaatteet tulisi olla hyvin tiedossa ja yleisesti luotettuja.

Ehdotamme, että tässä luvussa tai jossakin muussa kohdassa huomioidaan erityisesti henkilötiedon helpon käytettävyyden, datan avoimuuden ja yksityisyydensuojan potentiaalinen ristiriitaisuus, jota Mydata -lähestymistavalla (läpinäkyvyys datan keräämiseen ja käsittelyyn, sekä kontrolli yksilöille) voidaan ratkaista. My data -periaatteet eivät ole vielä yleisesti tiedossa ja niistä tulee käydä laajempaa keskustelua.

2) My Data rajapinnat

On keskeistä edistää rajapintojen avautumista. Avautumista edistetään infrastruktuuria ja sovelluksia kehittämällä, käymällä yleistä keskustelua hyödyistä, jolloin avaamisesta syntyy myös esimerkiksi markkinointihyötyä, ja luomalla hyviä teknisiä referenssejä avaamisen malleista. On myös mahdollista luoda kannustimia ja valtion ohjaamista kohti rajapintojen avaamista. Rajapintojen avaamista on edistettävä myös luomalla kansallisia foorumeita, joissa keskustellaan rajapintojen luonteesta ja ominaisuuksista, ja siitä kuinka kansallisesti rajapintoja avaamalla voidaan muokata liiketoimintaympäristöä ja vastata isojen kansainvälisten toimijoiden markkinoita muokkaavaan haasteeseen, eli siihen kuinka kansainväliset suuryritykset, kuten esimerkiksi Google laajalla datapääomallaan ja asiakkuushallinnallaan pystyy vaikuttamaan jatkuvasti laajempaan liiketoimintaympäristöön ja haastamaan tulevaisuudessa esimerkiksi kaupan ja pankin alaa samalla haastaen perinteiset lokaalit palvelutoimijat ja palvelumallit.

Rajapintojen kehityksessä on huomioitava erikseen rajapintojen avoimuus ja ominaisuudet kuten tiedon selkeä kuvaus ja reaaliaikaisuus, tietomallien yhteneväisyys, rajapintojen yhteydessä myös yksityisyysominaisuuksien hallinta rajapinnan kautta, sekä henkilötiedon käyttöseloste.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 28 4. Julkishallinto big datan sovellusalueena

s. 40 6.7 Datan käytettävyys ja avoimuus

s. 43 6.10 Kokeilut ja t&K rahoituksen suuntaaminen

Ehdotamme, että lisätään kohdat:

- Kannustetaan suuria kotimaisia henkilötiedon käsittelijöitä, kuten kauppaketjuja, teleoperaattoreita, terveys- ja hyvinvointialan toimijoita, finanssialan yrityksiä jne. tekemään kokeiluja ja tuotekehitystä Mydatan alueella.

- Julkishallinto tunnistaa oman roolinsa My Datan tuottajana ja tekee omia kokeiluja ja avauksia.

3 A) My Datan tekninen infrastruktuuri (tekninen)

My Data infrastruktuurin kehittämisessä tulisi tunnistaa kaksi täydentävää, mutta osin irrallista kehitysaluetta. Tekninen kehitys tarkoittaa käytännössä rajapintojen, tietomallien, tiedon hallinnan työkalujen, sovellusintegraatioiden ja lokaalien datasovellusten ympäristöjä, sekä tiedon autentikaatio- ja anonymisointirakenteita. Näiden kehityksessä on huomioitava henkilötiedon käsittelyn ja toimijakentän kirjo, ja samalla myös rakenteiden evolutionaarisuus, jolloin yksittäiset alustakerrokset on oltava selkeitä ja kokonaisinfrastruktuuri muodostuu usean täydentävän ja kilpailen teknologian yhteistuloksena. Teknologisessa kehityksessä on syytä tutkia mahdollisuutta lanseerata ja kehittää globaaleja standardeja, jotka voivat pitkässä kehityskaassa muodostaa pohjan kansainvälisesti merkittävälle Suomesta lähtöisin olevalle liiketoiminnalle.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 40 6.6 Tekniset käytännöt ja standardit

o) Tietosuoja ja yksityisyys on myös teknologinen kehityskysymys. Panostetaan tieto/yksityisyydensuojan ratkaisujen teknologiakehitykseen (esim. Tekes)

Ehdotamme, että kohta muutetaan muotoon: Henkilötiedon hyödyntäminen tieto/yksityisyydensuoja säilyttäen on myös teknologinen kehityskysymys. Panostetaan läpinäkyvän ja turvallisen henkilötietoinfrastruktuurin teknologiakehitykseen (esim. Tekes)

3 B) My Datan tekninen infrastruktuuri (organisatorinen)

Open Knowledge Finlandin My Data tutkimus- ja selvitystyön yhteydessä on tullut ilmeiseksi tarve kehittää My Datan ympärille erilaisia operaattoritoimijoita. Point-to-point henkilötietointegraatio on käytännössä erittäin haastava skenaario, kun tietolähteiden määrä ja henkilötiedon käsittelyn tarve kasvaa. Yhteyksien määrän kasvaessa yksilön kyky hallita eri tietolähteiden asetuksia ja tiedon virtaamista tulee erittäin haastavaksi, jos hänelle ei tarjota suhteellisen keskitetysti työkaluja koko tietovuon hallintaan.

My Data infrastruktuurin organisatorinen puoli on mahdollisesti My Data kansallisen kehityksen kaikkein keskeisin ja haastavin osa-alue. Jos pystymme paikallisesti kehittämään kilpailun ja tehokkaan My Data operaattorimallin, niin on todennäköistä, että sen ympärille kehittyy myös paljon muuta My Data liiketoimintaa. Operaattorimalli on yhtä kansallista alustaa tai API ekosysteemimallia tasapainoisempi ja mahdollistaa käytettävällä tavalla ihmisen kyvyn kontrolloida henkilötiedon hyödyntämistä ja virtaamista.

Operaattorikenttä tulee olla kilpailtu, mutta on vielä tässä vaiheessa epäselvää tulisiko operaattoritoimintaa säännellä kuten teleoperaattoreita tai pankkeja. Operaattoritoiminnan kehittämiseksi tulisi tehdä eri tasoisia kokeiluja. Kokeiluissa olisi syytä erityisesti huomioida ihmiskeskisyys ja operaattorin luotettavuuden kehitys. Esimerkiksi yksilöistä muodostuvat henkilötietoosuuskunta malleja on tutkittava, ne ovat olleet kuitenkin keskeisessä asemassa niin pankki- kuin puhelintoiminnan käynnistämisessä, ja henkilötiedon luottamuksellisuus ja osin myös aatteellisuus näkökulmat tukevat voittoa tavoittelemattomien toimijoiden ja valtiosta riippumattomien tahojen mahdollisuuksia toiminnan käynnistäjinä. Operaattorikentän evoluutiossa on myös luonnollista että syntyy eri taustaisia toimijoita. Kehityksessä on myös merkittävässä roolissa sektorikohtaiset

toimijat, mutta sektorikohtaisia toimijoita on kehotettava pyrkimään ainakin strategiatasolla myös sektoririippumattomuuteen tai integraatioon sektorien välisesti.

Infrastruktuurin suunnittelussa on myös keskeistä hajautettavuus systeemin tasolla. Yksilön on pystyttävä siirtämään oman henkilötiedon hallinta operaattorilta toiselle. On myös tutkittava mahdollisuutta yksilön itseoperointiin. On myös olennaista että samalla yksilöllä on palveluita usealta operaattorilta, ja yksilön profiilit operaattorilta toiselle toimivat sujuvasti ja saumattomasti. Operaattoreiden tulisi toteuttaa samanlaisia rajapintoja myös sovelluskehittäjille, jotta sovelluskehittäminen on mahdollisimman suoraviivaista ja helppoa ja ei synny teknologiasiiloja. Teknologiakerrokset on mahdollisuus, jolloin operaattori tukee useampaa rinnakkaista ja kehittyvää rajapintamallia.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 39 6.5 Infrastruktuuri

Ehdotamme, että lisätään kohta:

- *Tuetaan Mydataan ja Big Dataan liittyvän organisaation infrastruktuurin kuten dataoperaattorien kehittymistä.*

4) My Data sovellukset

My Data infrastruktuuria kehitettäessä on pyrittävä sovelluskehitysmalliin, joka on operaattorista riippumaton. Operaattorin toiminnan kannustimena voidaan esimerkiksi sovellusten jakelua kanavoida operaattorin kautta. Nykyisessä sovelluskentässä on jo teknisiä siiloja (kuten käyttöjärjestelmä ympäristöt), ja on olennaista että siilojen määrää ja samalla sovellusten pirstoutumista ei kasvateta vaan toisinpäin pyritään rajapintojen yhtenäistämiseen. Tässä ei ole kuitenkaan tarkoituksen mukaista pyrkiä yhteen ylhäältä ohjattuun standardiin vaan annettava markkinoiden kehittää malleja tarvelähtöisesti.

My Data sovelluksien kehityksessä on tunnistettava se että sovelluksia on hyvin monen mallisia niin teknisesti kuin laajemmin systeemisesti. On yksittäisiä elämäntapa sovelluksia, jotka toimivat pitkälle nykyisten mobiilisolvellusten mallilla. Voi olla lokaaleja datasovelluksia, jossa sovellus ajetaan operaattorin tai yksilön omassa ympäristössä ja henkilötieto ei liiku sovelluskehittäjälle. On olemassa laajoja kansallisia sovellussysteemejä, joilla ohjataan esimerkiksi terveydenhoitoa, oppimista tai älyliikennettä. Ja on olemassa anonymisoitua tietoon perustuvaa tutkimusta ja sosiaalisen ympäristön tarkkailua, jonka pohjalta tehdään tiedettä ja opastetaan älykästä hallintoa.

On tärkeää tunnistaa, että vaikka sovellusmallit on teknisesti ja vaikutuksiltaan hyvin erilaisia, näitä kaikkia sovelluksia voidaan kehittää saman operaattorimallin pohjalta, ja kaikki sovellusmallit voivat toteuttaa samoja ihmiskeskeisyydenperiaatteita. Kun hyödynnetään samaa operaattorimallia ja hallinnan periaatteita kaikkeen henkilötietoon päästään kokonaiskäytettävyyteen, tiedon hyödyntämisen hyväksyttävyyteen, ja voidaan lanseerata yleisiä tiedon hyödyntämisen ja hallinnan oppeja ja käytänteitä joista keskustelu ja yhteiskunnallinen linjaus on mahdollista.

Keskeinen ajatus Mydatassa on, että se on sama ihminen jolla voi olla Polarin aktiivisuusmittari kädessä, joka vilauttaa matkakorttia bussissa, tekee tilisiirtoja verkkopankissa, ostaa kaupasta ruokaa kanta-asiakaskortilla, viettää aikaa sosiaalisessa mediassa, käy työterveyshuollossa ja käyttää puhelintaan. Yksilö toimii lukuisten eri datan lähteiden korrelaatiopisteenä yli kaikkien sektorirajojen. Nykyisessä strategialuonnoksessa Mydata oli mainittu sovellusalueista lähinnä luvussa 31. Terveys.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 22 3. Sovellusalueet ja niiden potentiaali Suomessa

Ehdotamme, että Mydata huomioidaan kaikilla sovellusalueilla, missä käsitellään henkilöihin liittyvää dataa. Esimerkiksi tutkimukseen liittyen Mydatan varaan voidaan rakentaa malli, jossa ihmiset luovuttavat vapaaehtoisesti heitä itseään koskevaa dataa tutkimuskäyttöön.

5) Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistymisen puolella on pyrittävä monialaiseen yhteistyöhön. Eri kansainvälisten My Data toimijoiden välille on rakennettava yhteistyöverkosto. Britannian Midata malli, ei välttämättä ole kaikkein menestynein, mutta sen tutkiminen ja UK:n toimijoiden kanssa verkostuminen on keskeistä. Euroopan tasolla on pyrittävä hyödyntämään isoja viitekehysohjelmia, joiden sisällä My Data infrastruktuurin ja rajapintojen kehitykselle luodaan kansainvälinen ympäristö ja skaala.

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 44. dd) Yhteistyö Iso-Britannian MiData-labin kanssa Midata-kehityksen vahvistamiseksi

Ehdotamme, että kohta muutetaan muotoon: *Yhteistyö ja verkostoituminen eri maiden My Data toimijoiden kanssa sen varmistamiseksi, että My Data kehitykselle luodaan kansainvälinen ympäristö ja skaala.*

6) Lainsäädännön ja sääntelyn kehitys

Keskeinen keino henkilöihin liittyvän datan (myös silloin, kun se on big dataa) hyödyntämisen ja tietosuojan yhteensovittamisessa on lisätä henkilötiedon käsittelyn läpinäkyvyyttä ja ihmisten kontrollia heitä itseään koskevan datan käsittelyn suhteen.

EU:ssa on parhaillaan valmisteilla uusi tietosuoja-asetus, joka tulee siirtymäajan jälkeen korvaamaan myös voimassa olevan suomalaisen henkilötietolain. On mahdollista ja toivottavaa, että asetus antaisi kansalaisille oikeuden saada omat tiedot käyttöönsä koneluettavassa muodossa ja siirtää ne niin halutessaan helposti palvelusta toiseen. Asetusluonnoksia käsittelevät sekä jäsenmaiden hallitusten edustajat ministerineuvostossa että poliitikot avustajineen Euroopan parlamentissa. Suomen olisi edistettävä lainsäädännön kehitystä, jossa yrityksiä ja organisaatioita kannustetaan ja ohjataan avaamaan henkilötietorajapintoja yksilöille itselleen.

Suomen tulisi pyrkiä siihen, että Mydataa koskeva tietosuoja-asetuksen artikla toteutuisi alkuperäisen komission esityksen mukaisena, eikä vesittyisi asetuksen käsittelyssä.

Aikaisemmin Eduskunnan suurelle valiokunnalle tehdyssä selvityksessä yleisestä tietosuoja-asetuksesta Oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanta asiaan on kuitenkin ollut pidättyväinen. Nähdäksemme esitetyt huolet järjestelmien keskinäisestä yhteensopivuudesta ja rekisterinpitäjille syntyvistä kustannuksista on vältettävissä sääntelyn järkevällä rajaamisella niin, että Mydatan merkittävät hyödyt saavutetaan ilman pelättyjä haittavaikutuksia. (ks. liite 1)

Lainsäädännön kehittämisen ohella myös tietosuojavaltuutetun roolia tulisi uudistaa henkilötietovaltuutetuksi niin, että se kattaisi myös My datan edistämisen tai vielä laajemmin tietovaltuutetuksi (information commissioner), jolloinka rooliin kuuluisi samalla myös avoimen datan edistäminen ja julkisuuslain toteutumisen valvonta. Tietovaltuutetun l. 'Mydata-valtuutettun-roolissa' tehtäviin kuuluu valvoa, että kansalaisella tai tämän valtuuttamalla My Data -operaattorilla on pääsy koneellisessa muodossa tätä koskeviin henkilörekistereihin

Big Data strategian kohdat ja muutosehdotus

s. 41. Suurena haasteena on se, miten tasapainottaa big datan hyödyntämiseen ja tietosuojaan liittyvät toimet sääntelyssä. Henkilöiden yksityisyyden suoja ei saa tässä vaarantua.

u) Varmistetaan, että EU:n tietosuoja-asetus ja sen soveltaminen Suomessa mahdollistaa big data kehityksen yksityisyydensuojaa vaarantamatta

Ehdotamme, että kohta muutetaan muotoon: Varmistetaan, että EU:n tietosuoja-asetus ja sen soveltaminen Suomessa mahdollistavat big data kehityksen yksityisyydensuojaa vaarantamatta. Asetuksessa ja sen soveltamisessa tulee pyrkiä siihen, että ihmisillä on oikeus saada heitä koskevat tiedot käyttöönsä koneluettavassa muodossa ja siirtää ne niin halutessaan helposti palvelusta toiseen.

Liite 1: Taustatiedot Mydatasta tietosuoja-asetuksessa

Alkuperäisessä Euroopan komission ehdotuksessa henkilökohtaisen datan siirrettävyyttä käsiteltiin artiklassa 18 [[EU 25.1.2012](#)]

Article 18 Right to data portability

1. The data subject shall have the right, where personal data are processed by electronic means and in a structured and commonly used format, to obtain from the controller a copy of data undergoing processing in an electronic and structured format which is commonly used and allows for further use by the data subject.

2. Where the data subject has provided the personal data and the processing is based on consent or on a contract, the data subject shall have the right to transmit those personal data and any other information provided by the data subject and retained by an automated processing system, into another one, in an electronic format which is commonly used, without hindrance from the controller from whom the personal data are withdrawn.

Aikaisemmin Eduskunnan suurelle valiokunnalle tehdyssä selvityksessä yleisestä tietosuoja-asetuksesta Oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanta tähän kohtaan on ollut pidättyväinen. [[OM 26.4.2013](#)]

Ehdotuksen taustalla oleva ajatus rekisteröidyn tiedollisesta itsemääräämisoikeudesta on sinänsä ymmärrettävä. Ehdotus on kuitenkin ilmaisultaan yleinen ja vaikeaselkoinen sekä soveltamisalaltaan laaja. Nykyisessä muodossaan ehdotuksessa jää lisäksi epäselväksi, pitäisikö järjestelmän, johon tiedot on tallennettu sekä järjestelmän, johon rekisteröity siirtää tietonsa, olla keskenään aina sillä tavoin yhteensopivia, että henkilötiedot ovat siirrettävissä sähköisesti järjestelmästä toiseen. Jos ehdotuksen tarkoituksena on asettaa tällainen oikeudellinen vaatimus kaikille luovuttavan tai vastaanottavan yksityisen ja julkisen sektorin henkilörekisterin pitäjille, ehdotukseen on suhtauduttava pidättyväisesti.

Tällaisesta vaatimuksesta aiheutuisi huomattavia kustannuksia rekisterinpitäjille ja artiklan noudattaminen saattaisi osoittautua käytännössä mahdottomaksi ainakin ilman riittävää siirtymäaikaa. Artiklakohdan vaatimuksia tulee selvittää jatkoneuvotteluissa. Artiklasta tulisi käydä ilmi myös se, että henkilötietojen käsittely tilastollista, tieteellistä ja historiallista tutkimusta varten jää ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle.

Viimeisimmässä Euroopan parlamentin käsittelyssä olleessa tietosuoja-asetuksen versiossa Mydata -säännös löytyy artiklasta 15 [[EU 12.3.2014](#)], mutta sitä on merkittävästi heikennetty rajaamalla yksilöiden oikeus koskemaan vain sellaisia tietoja, jotka henkilö on itse syöttänyt.

Article 15 / Right to access and to obtain data for the data subject

2a. Where the data subject has provided the personal data where the personal data are processed by electronic means, the data subject shall have the right to obtain from the controller a copy of the provided personal data in an electronic and interoperable format which is commonly used and allows for further use by the data subject without hindrance from the controller from whom the personal data are withdrawn. Where technically feasible and available, the data shall be transferred directly from controller to controller at the request of the data subject.

Suosituksemme sääntelyn kehittämiseen

Nähdäksemme alkuperäinen komission ehdotus yksilöiden oikeudesta saada heitä koskeva tieto on perusteltu ja se on toteutettavissa niin, että Oikeusministeriön ja valtioneuvoston esittämät huolet järjestelmien keskinäisestä yhteensopivuudesta ja rekisterinpitäjille syntyvistä kohtuuttomista kustannuksista on vältettävissä.

Sääntelyssä yritysten toimintaedellytykset tulee turvata niin, että ne eivät joudu luopumaan liikesalaisuuksistaan ja että niille ei koidu kohtuutonta haittaa rekisteritietojen avaamisesta asiakkaiden käyttöön. Samalla tulee kuitenkin mahdollistaa uudenlaisten toimijoiden, toimintamallien ja ekosysteemien syntyminen. Paikkansa vakiinnuttaneet toimijat voivat yrittää hidastaa kehitystä, koska näkevät sen uhkana. Yhteiskunnan kannalta ei kuitenkaan ole perusteltua ainoastaan suojella olemassaolevia toimijoita.

Sääntelyn järkevällä rajaamisella Mydatan merkittävät hyödyt saavutetaan ilman pelättyjä haittavaikutuksia.

1. Oikeus omaan dataan koneluettavassa rakenteellisessa muodossa

Oleellista olisi, että rekisteröidyillä (yksityishenkilöt, mutta myös yritykset ja muut oikeushenkilöt) on oikeus saada heitä koskeva data rakenteellisessa koneluettavassa muodossa paperipostin tai pdf-tiedostojen sijaan. Soveltaen referenssinä voidaan käyttää esim. PSI-direktiivin johdannon 21-kappaleen kuvailua koneluettavuudesta. [[EU 26.6.2013](#)]

Asiakirjan olisi katsottava olevan koneellisesti luettavassa esitysmuodossa, jos se on sellaisessa tiedostomuodossa, jonka rakenne mahdollistaa sen, että ohjelmistot pystyvät helposti yksilöimään, tunnistamaan ja poimimaan siitä tiettyjä tietoja. Koneellisesti luettavassa muodossa oleviin tiedostoihin koodatut tiedot ovat koneellisesti luettavia tietoja. Koneellisesti luettavissa olevat esitysmuodot voivat olla avoimia tai yksityisiä; ne voivat olla virallisia standardeja, mutta se ei ole välttämätöntä. Asiakirjojen, jotka on koodattu sellaiseen tiedostomuotoon, joka rajoittaa automaattista käsittelyä siksi, että tietoja ei saada poimittua niistä lainkaan tai ei saada poimittua helposti, ei olisi katsottava olevan koneellisesti luettavassa esitys muodossa. Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa kannustettava avointen koneellisesti luettavien esitysmuotojen käyttöön.

2. Sisällöllinen harmonisointia ei tule säätää asetuksen tasolla

Datan siirrettävyyden kustannukset riippuvat siitä, mitä pakottavassa sääntelyssä sanotaan. Lainsäädäntötasolla datan semanttinen harmonisointi tai standardointi (vaatimus siitä, että kaikki data olisi jossakin tiettyssä muodossa) on sellainen suo, millä siirrettävyydskustannukset saadaan kyllä huikeiksi. Oleellista on, että on veloitetaan tarjoamaan data koneluettavassa muodossa (Kohta 1.). Yhtenevät dataformaatit ja sisällöllinen/semanttinen yhteentoimivuus kehittynee markkinoilla ensin toimialojen sisällä ja sitten niiden välillä.

3. My Data vaatimuksen järkevä rajaaminen

Nähdäksemme oikeus omaan dataan voidaan rajata järkevästi ilman massiivista pykäläviidakkoa. Rajaus voisi tapahtua seuraavilla tavoilla:

- **aikarajaus:** ei koske ennen asetuksen voimaantuloa kerättyä aineistoa
- **kokorajaus:** koskisi vain tiettyä henkilömäärää suurempia rekistereitä ja pienet rekisterit menisivät tarkastusoikeuden piiriin
- **digitaalisuusrajaus:** mitään paperista ei tarvitse digitoida ja mitään, mikä ei ole rakenteellisessa muodossa rekisterissä ei erikseen tarvitse muuttaa rakenteelliseen muotoon

Viitteet

[EU 25.1.2012] Euroopan komission ehdotus tietosuoja-asetukseksi

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/com_2012_11_en.pdf

[EU 12.3.2014] Euroopan parlamentin kuuleminen yleisestä tietosuoja-asetuksesta

http://bit.ly/euoparlamentti_20140312

[OM 26.4.2013] Eduskunnan suurelle valiokunnalle tehty selvitys yleisestä tietosuoja-asetuksesta

http://bit.ly/eduskunta_20130426

[EU 26.6.2013] EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2013/37/EU

http://bit.ly/psi-direktiivi_20130626